

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/79029>

Please be advised that this information was generated on 2019-06-17 and may be subject to change.

Het parlementaire jaar 2008-2009'

Anne Bos en Charlotte Brand

Augustus 2008

Verhoging btw van de baan

Eind augustus loopt de spanning op tussen de coalitiepartijen CDA en PVDA over het voornemen vanaf 1 januari 2010 de btw te verhogen van 19 naar 20 procent. Dit geld is nodig om de ww-premies te kunnen verlagen, een door het CDA ingebracht voornemen uit het regeerakkoord. Deze maatregel heeft tot doel arbeid goedkoper te maken waardoor de werkgelegenheid wordt bevorderd. Tegen de btw-verhoging komt in de Tweede Kamer veel verzet. Werkgevers en vakbonden vrezen dat de koopkracht, die toch al te lijden heeft onder de economische teruggang, nog verder zal dalen. Het dreigende conflict lijkt een schaduw vooruit te werpen op de algemene beschouwingen. Op 22 augustus halen minister-president Balkenende (CDA) en minister van Financiën Bos (PVDA) de kou uit de lucht door in een persconferentie te verklaren dat de voorgestelde verhoging van de btw wordt afgeblazen. Het kabinet wil het verlagen van de ww-premies wel laten doorgaan, op voorwaarde dat de vakbonden akkoord gaan met loonmatiging. Bos zoekt naar financiële meevallers om de benodigde 1,4 miljard euro netto te compenseren. De Tweede Kamer reageert verheugd op het voornemen van het kabinet.

September 2008

Weinig spanning bij debat over Miljoenennota

Het lijkt een traditie te worden dat niet alle media zich wensen te voegen naar de embargoregeling. Ook dit jaar lekken de belangrijkste punten uit de Miljoenennota ruim voor Prinsjesdag uit. De Kamerleden Kant (SP), Tang (PVDA) en Weekers (VVD) spreken op de radio eveneens vrijuit over de nog geheime begrotingsstukken. Net als andere jaren volgt een discussie in de media over nut en noodzaak van de embargoregeling.

Koningin Beatrix zegt in de troonrede dat de economie er 'relatief goed voor' staat. De hoofdpunten zijn lastenverlichtingen tot een totaal van 2,5 miljard euro. De uitkeringsgerechtigden en 65-plussers met een klein pensioen gaan er in koopkracht wat op achteruit, de beroepsbevolking als geheel gaat erop vooruit.

Het lukt de oppositie bij de algemene politieke beschouwingen op woensdag 17 september niet een wig te drijven tussen de coalitiepartners. De angel is de dag ervoor al uit het debat gehaald wanneer de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (szw), Financiën en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (vws) de Kamer een brief sturen waarin

zij toelichten dat het kabinet de maatregelen voor chronisch zieken en gehandicapten zo zal vormgeven dat de koopkrachtontwikkeling van deze groepen 'meer in balans' komt.

Ministers door het stof

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) Cramer (PVDA) en minister van Defensie Van Middelkoop (CU) krijgen scherpe kritiek van de Tweede Kamer. Cramer weigert de vragen van Kamerlid Hessels (CDA) over groene stroom te beantwoorden omdat zij meent met de beantwoording daarvan de bewindslieden van Economische Zaken in de wielen te rijden. De Kamer neemt haar zwijgen hoog op. Een dag later biedt Cramer in een brief haar excuses aan. Van Middelkoop krijgt verontwaardigde reacties van Kamerleden over een interview in het weekblad *Vrij Nederland*. De minister zei daarin 'heel blij' te zijn geweest dat hij op een wettige manier de dienstplicht niet hoefde te vervullen. Hij zou 'doodongelukkig' zijn geworden vanwege zijn moeite met gezag. De VVD stelt hierover Kamervragen. Op 25 september biedt de minister in een brief zijn excuus aan.

En verder...

- gaat de Tweede Kamer op 9 september akkoord met het wetsvoorstel Belastingheffing excessieve beloningsbestanddelen, een wet die gouden handdrukken, riante pensioenopbouw en belastingvoordelen voor investeringsmanagers moet tegengaan. CDA, PVDA, SP, GroenLinks, CU en SGP stemmen voor. In december neemt de Eerste Kamer de wet zonder stemming aan, maar met een aantekening tegen van de VVD en de Onafhankelijke Senaats Fractie;
- wil de Kamer meer aandacht voor de jeugdzorg. De PVDA pleit voor hard ingrijpen, GroenLinks voor een 'deltacommissie';
- overtroeven parlementariërs elkaar met krachtige taal in het debat over de problemen met Marokkaanse jongeren in de Goudse wijk Oosterwei.

Oktober 2008

Parlement buitenspel bij aanpak financiële crisis

In het laatste weekend van september steken de Nederlandse, Belgische en Luxemburgse overheid samen 11,2 miljard euro in bank-verzekeraar Fortis in ruil voor 49 procent van de aandelen. De kapitaalinjectie is volgens minister van Financiën Bos nodig omdat de bank dreigt 'om te vallen' en de overheden willen voorkomen dat burgers het vertrouwen in het bankwezen verliezen. Minister-president Balkenende roept op tot nationale samenwerking om de financiële stabiliteit te herstellen. 'De problematiek waar we nu mee te maken hebben, gaat de partijpolitieke grenzen te boven', zegt hij in een verklaring over de reddingsoperatie aan de vooravond van een spoeddebat over de steun aan Fortis.

Bos oogst veel waardering in de Kamer voor zijn optreden, al verwijt de oppositie het kabinet dat het vorig jaar te makkelijk groen licht heeft gegeven voor de overname door Fortis van de bank ABN AMRO. 'Als toen goed was opgetreden, hadden we wellicht met

minder brokken gezeten', aldus vvd-fractie leider Rutte. Een ruime Kamermeerderheid wil voorkomen dat de bestuurders van Fortis weglopen met hoge afkoopsommen. Verdonk stemt als enig Kamerlid niet in met de steun aan Fortis, omdat ze tijdens de algemene financiële beschouwingen meer details wil horen.

Ondanks de staatssteun zijn er aanwijzingen dat Fortis het vertrouwen van de belegger niet zal terugwinnen. Hierop besluit het kabinet de bank te nationaliseren, voor een bedrag van 16,8 miljard euro. Op 19 oktober krijgt de ING-bank een kapitaalinjectie van 10 miljard euro. De Tweede Kamer voert debatten met de bewindslieden van Financiën over de kredietcrisis. Zij staat bij de besluitvorming over de ingrepen aan de zijlijn en dat roept vooral bij de oppositie vragen op over de invloed en controle mogelijkheden van het parlement. Eind oktober bepleiten de oppositiepartijen, met uitzondering van de SGP, in een open brief in *nrc.next* een parlementair onderzoek naar de oorzaken van de financiële crisis. Vooralsnog is er geen steun voor een parlementair onderzoek of enquête. De coalitiepartijen menen dat Bos voldoende informatie geeft en wachten een evaluatie met hem af.

Tekort aan orgaandonoren

Minister van vws Klink (CDA) zoekt met de Kamer naar mogelijkheden om het tekort aan orgaandonoren op te lossen. Op verzoek van PVDA en CDA laat hij onderzoeken hoeveel extra donororganen herinvoering van het oude donorcodicil oplevert. GroenLinks, SP en D66 pleiten voor een actief donorregistratiesysteem. PVDA en CDA hebben hun bedenkingen; zij verwachten dat mensen eerder een donorkaartje in hun portemonnee stoppen dan dat zij zich registreren bij de overheid.

En verder...

- zal het kabinet ondanks kritiek van de Raad van State en de Tweede Kamer toch een staatscommissie instellen die adviseert over een herziening van de grondwet;
- waarschuwt de Eerste Kamer het kabinet in een brief niet te voorbarig te zijn over wetsvoorstellen die nog door de Eerste Kamer moeten worden goedgekeurd;
- vindt het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven van de Tweede Kamer veel doelen van het kabinet te vaag en te breed geformuleerd, waardoor de Kamer moeilijk kan controleren of ze worden bereikt. Van de 74 doelen die de regering zich heeft gesteld, zijn er slechts 28 waarover zij in haar begrotingen heldere informatie verschaft;
- vragen CDA, PVDA, VVD, CU en SGP Kamervoorzitter Verbeet in een brief strenger op te treden tegen 'parlementair onwaardig taalgebruik';
- stelt de Kamer vragen over het vakantieverblijf dat prins Willem-Alexander en prinses Máxima laten bouwen in Mozambique;
- wordt staatssecretaris van szw Aboutaleb (PVDA) voorgedragen als burgemeester van Rotterdam. Eind november wordt bekend dat Klijsma (PVDA), wethouder van Den Haag, hem na 1 januari opvolgt.

November 2008

Initiatiefwet SP en SGP voor inperking koopzondagen

SP en SGP roepen het kabinet in een door hen geïnitieerd wetsvoorstel op het oneigenlijk gebruik van de zogeheten 'toerismebepaling', een bepaling uit de Winkeltijdenwet, door gemeenten, de kop in te drukken. Als het aan de oppositiepartijen ligt, geeft de minister van Economische Zaken voortaan goedkeuring aan die bepaling. Nu grijpen bijna 160 gemeenten toerisme aan om hun winkels op alle zondagen te openen, terwijl de zondagopenstelling eigenlijk is gebonden aan een maximum van twaalf keer per jaar. SP en SGP vinden de maatregel die het kabinet in het voorjaar heeft genomen tegen het gebruik van de toerismebepaling niet ver genoeg gaan. De SP wil werknemers en kleine winkeliers beschermen; voor deze partij telt de zondagsrust zwaar.

Ontslag minister Vogelaar

Begin november brengt een financieel uit de hand lopende investering in het cruiseschip ss Rotterdam door de Rotterdamse woningcorporatie Woonbron minister van Wonen, Wijken en Integratie (wwi) Vogelaar (PvdA) in verlegenheid. Ondanks de belofte niet meer uit te geven dan 6 miljoen euro lopen de kosten op tot 200 miljoen euro. De Kamer wil weten waarom Vogelaar niet heeft ingegrepen. Een motie van wantrouwen, ingediend door Jansen (SP), krijgt alleen steun van PVV en Verdonk. De minister verdedigt zich door te wijzen op de beperkte bevoegdheid die zij in dezen heeft.

Enige dagen later volgt een aanvaring met de Kamer over de invoering van een databank voor Antilliaans-Nederlandse probleemjongeren. Het kabinet en een Kamermeerderheid zijn voor invoering van de databank. Vogelaar ziet er echter vanaf, terwijl ze eerder met succes in beroep is gegaan tegen een uitspraak van de rechtbank die deze Verwijsindex Antillianen verbodt. Ze toont zich echter ontvankelijk voor de emoties van Antillianen, die de aparte databank als stigmatiserend beschouwen. De bewindsvrouw vindt dat hulpverleners bij het uitwisselen van informatie gebruik moeten maken van de zogeheten Verwijsindex Risicjongeren.

Bij terugkeer van een werkbezoek aan de Antillen krijgt Vogelaar op 13 november van de PvdA-top te horen dat zij niet langer gewenst is als minister. Partijleider Bos, Tweede Kamerfractievoorzitter Hamer en partijvoorzitter Ploumen vinden dat het voor Vogelaar 'niet meer mogelijk [is] om gezagsvol en effectief leiding te geven'. Het parlement wordt niet om een uitspraak gevraagd. Vogelaar verklaart dat de partijleiding als reden voor het gebrek aan vertrouwen aanvoert dat haar resultaten onvoldoende zijn. Zij kan zich niet in die kritiek vinden, al realiseert zij zich 'terdege dat de beeldvorming de afgelopen tijd slecht was'. Het besluit Vogelaar te vervangen, staat al een aantal dagen vast. Oud-wethouder van Amsterdam, Van der Laan (PvdA), volgt haar de volgende dag op.

Tijden van crisis in de PVDA. Minister Wouter Bos, fractieleider Mariëtte Hamer en partijvoorzitter Lilianne Ploumen tijdens een persconferentie naar aanleiding van het aftreden van Ella Vogelaar als minister van Wonen, Wijken en Integratie, 13 november 2008
 [Foto: Hollandse Hoogte – Martijn Beekman]

En verder...

- treft het faillissement van de IJslandse bank Landsbanki ook lagere overheden en particulieren in Nederland. De Kamer dringt bij minister van Financiën Bos aan op actie om het geld terug te krijgen;
- biedt staatssecretaris van SZW Aboutaleb (PVDA) de Kamer zijn excuses aan voor een e-mail aan lokale PVDA-politici waarin hij het uittrekken van 50 miljoen euro voor minima als een 'spectaculaire, unieke, landelijke PVDA-actie!' beschrijft. De mail is geschreven door PVDA-Kamerleden Tang en Spekman, en medeondertekend door de staatssecretaris;
- blijven alle Kamerleden, op SP en PVV na, weg bij het door de PVV gevraagde spoeddebat met de minister van Justitie Hirsch Ballin (CDA) over ongeregelheden bij een lampionnenoptocht in de Haagse Transvaalbuurt;
- neemt de Tweede Kamer het wetsvoorstel Regeling tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten aan;
- is de Kamer verdeeld over de vraag hoe gedetailleerd de informatie moet zijn in het Elektronisch Kind Dossier dat zal bestaan uit digitaal opgeslagen gegevens over de ontwikkeling van kinderen tot hun negentiende levensjaar. Alle instellingen in de jeugdgezondheidszorg moeten vanaf januari 2009 met die gegevens werken.

December 2008

Aanhoudende vragen over Irak

Op 9 december onderstreept minister-president Balkenende in de Tweede Kamer nog eens dat een onderzoek naar de politieke besluitvorming over de Nederlandse steun aan de oorlog in Irak 'onbespreekbaar' blijft. Tijdens de onderhandelingen over de kabinetsformatie in 2007 is dat een belangrijk punt van discussie geweest. De PVDA is er toen niet in geslaagd de coalitiepartijen CDA en CU over te halen het onderzoek te laten uitvoeren. Eind december toont de Eerste Kamer zich ontevreden met de antwoorden op vragen over 'Irak'. Het kabinet weigert interne documenten uit 2003 te overleggen. Op 24 december vindt, behalve de oppositie, ook de VVD-fractie in de Eerste Kamer dat het kabinet te veel onduidelijkheid laat bestaan. De Kamer stelt vervolgvragen. Indien die niet bevredigend worden beantwoord, overweegt zij een parlementaire onderzoekscommissie in te stellen.

Onenigheid over aanpak kredietcrisis

Bij de wekelijkse persconferentie na afloop van de ministerraad op 5 december spreekt minister-president Balkenende voor het eerst van een 'economische recessie'. Hij noemt de economische terugval wereldwijd 'ongekend'; het is 'alle hens aan dek'. De coalitiepartijen PVDA en CDA blijken het op 10 december, tijdens een Kamerdebat over de gevolgen van de kredietcrisis, niet met elkaar eens te zijn over de aanpak. Het CDA wil strikt vasthouden aan de begrotingsafspraken, ondanks de dreigende economische neergang. De voorzitter van de CDA-Tweede Kamerfractie, Van Geel, stelt dat het kabinet überhaupt moet voorkomen dat de ondergrens van de begrotingsregels, een tekort van twee procent van het bruto binnenlands product, wordt overschreden. Mocht dit wel gebeuren, dan moet er bezuinigd worden, vindt Van Geel. De PVDA wil soepeler zijn. 'Regels zijn regels, maar regels kunnen altijd worden bijgesteld als er een uitzonderlijke situatie is', meent PVDA-fractievoorzitter Hamer. De derde coalitiepartij, de CU, benadrukt dat moet worden voorkomen dat in de coalitie ruzie uitbreekt over mogelijke bezuinigingen. 'De koopkracht blijft gelukkig op peil. Er is geen reden voor paniek. Er is wat ons betreft ook geen reden om een loopgravenoorlog te beginnen over begrotingsregels', zegt fractievoorzitter Slob.

En verder...

- neemt de Eerste Kamer op 2 december met 37 tegen 36 stemmen in eerste lezing een initiatiefgrondwetsvoorstel van Tweede-Kamerfractievoorzitter Halsema (GroenLinks) aan, ondanks het negatieve advies van minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) Ter Horst (PVDA). Halsema wil de rechter de bevoegdheid geven wetten te toetsen aan de grondwet. PVDA, SP, CU, D66, Groep-Yildirim stemmen voor;
- trekt staatssecretaris van Justitie Albayrak (PVDA) na felle kritiek van de Tweede Kamer haar voorstel om te bezuinigen op de gesubsidieerde rechtsbijstand in. Op 18 december komt zij met een alternatief bezuinigingsvoorstel;
- gaat het plan van tafel van staatssecretaris van VWS Bussemaker (PVDA) om vanaf 1 juli 2009 de eigen bijdrage van AWBZ-cliënten met vermogen te verhogen.

Januari 2009

Publicatie geheim memo uit 2003 over Irakoorlog

NRC Handelsblad publiceert op 17 januari een kritisch memo uit het archief van de Directie Juridische Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken van april 2003 over de juridische onderbouwing van het kabinetsstandpunt de Verenigde Staten politiek te steunen in de Irakoorlog. Het rapport is door de toenmalige secretaris-generaal niet doorgestuurd aan de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken De Hoop Scheffer (CDA) omdat het kabinet een maand ervoor al een besluit had genomen over de kwestie. In het memo schrijven ambtenaren van het ministerie dat de onderbouwing 'zowel procedureel als materieel tekortschiet', en zij achten het mogelijk 'dat Nederland een eventuele procedure voor het Internationaal Gerechtshof hierover zou verliezen'. Ook de bewering van de toenmalige Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken Armitage dat de Nederlandse steun voor de oorlog in Irak 'heeft geholpen' bij de latere benoeming van De Hoop Scheffer tot secretaris-generaal van de NAVO leidt in de Kamer opnieuw tot het stellen van vragen.

Wilders vervolgd door het Hof

Het gerechtshof in Amsterdam ziet grond pvv-fractievoorzitter Wilders strafrechtelijk te vervolgen wegens haatzaaien en aanzetten tot discriminatie. Zijn uitspraken in de media en enkele passages in zijn film *Fitna* over moslims en hun geloof geven daartoe aanleiding, meent het Hof in zijn arrest van 21 januari. Het Openbaar Ministerie heeft in juni 2008 juist besloten van vervolging af te zien. In de Tweede Kamer pleit vvd-fractie leider Rutte in reactie op het arrest voor het oprekken van de wettelijke grenzen voor de vrijheid van meningsuiting. Hij krijgt hiervoor geen bijval. Wilders gaat in beroep. In mei besluit de Hoge Raad dat het arrest van het Amsterdamse gerechtshof gegrond is.

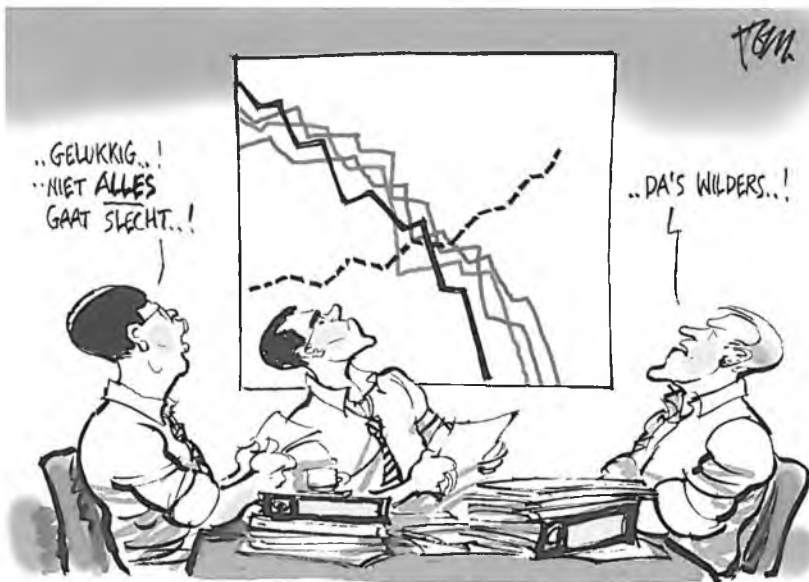
Nieuwe maatregelen tegen de economische crisis

Minister-president Balkenende maakt op 16 januari nieuwe maatregelen bekend die de economie moeten stimuleren. De overheid zal garant staan voor exporterende bedrijven, ziekenhuizen en woningcorporaties die geld willen lenen. Ook de leningen van particulieren die hun huis energiezuinig willen maken, worden door de staat gegarandeerd. Daarnaast verlengt minister van szw Donner (CDA) op verzoek van werkgevers en vakbonden de regeling voor werktijdverkorting tot 1 maart 2010. De regeling geldt voor bedrijven die in een periode van twee maanden te maken krijgen met een omzetverlies van 30 procent. Zij kunnen overtollig personeel behouden door ze tijdelijk in de ww onder te brengen. In ruil voor verlenging vraagt Donner werkgevers en vakbonden mee te werken aan een nieuwe aanpak om massaontslag te voorkomen. vvd en GroenLinks vinden het pakket maatregelen te mager.

En verder...

- verlaat Kamp (vvd) de Tweede Kamer vanwege zijn benoeming tot commissaris voor de Antilliaanse eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba; Elias komt in zijn plaats;
- neemt de Tweede Kamer de Spoedwet wegverbreding aan, waardoor dertig wegprojecten versneld kunnen worden aangelegd;
- wordt Kamerlid Brinkman (pvv), die op Aruba deelneemt aan het halfjaarlijkse parlementair overleg, na enkele incidenten uit de delegatie gezet, koninkrijksrelaties;
- biedt minister van Defensie Van Middelkoop (cu) de Kamer zijn excuses aan voor de ontstane verwarring naar aanleiding van een bericht in dagblad *De Telegraaf* over het kabinetsvoornemen de militaire missie in Afghanistan in 2010 te beëindigen. Aanvankelijk ontkent de minister dit te hebben gezegd, hoewel zijn ambtenaren het interview hebben gefiatteerd. Een motie van wantrouwen, ingediend door Verdonk en de pvv, krijgt onvoldoende steun;
- stemt de Tweede Kamer op 20 januari in met het wetsvoorstel Wijziging van de paspoortwet in verband met de inrichting van een centrale reisdocumentenadministratie en het toevoegen van biometrische gegevens in deze documenten. sp, GroenLinks, D66 en PVDD stemmen tegen.
- ondersteunen alle niet-confessionele fracties in de Tweede Kamer de motie-Van der Ham (D66) waarin wordt opgeroepen artikel 147, het verbod op smalende godslastering, uit het Wetboek van Strafrecht te schrappen. CDA, CU en SGP stemmen tegen; zij beschouwen het artikel, dat in de praktijk een dode letter is, als een 'symbolische grens'.

Spotprent Tom Janssen, Geassocieerde Persdiensten, maart 2009

Februari 2009

Irakonderzoek

Begin februari stelt premier Balkenende een onafhankelijke commissie in die onderzoek zal doen naar de achtergronden van de politieke steun van Nederland aan de inval in Irak in 2003. De minister-president vindt de tijd rijp voor een dergelijk onderzoek omdat 'de dynamiek rond dit onderwerp een eigen leven ging leiden'. De commissie staat onder voorzitterschap van de voormalige president van de Hoge Raad der Nederlanden, Davids. De commissie-Davids bestaat uit zes wetenschappers en een oud-diplomaat, en krijgt inzage in geheime stukken van de ministerraad en de veiligheidsdiensten voor zover de staatsveiligheid dat toelaat.

Op 4 februari debatteert de Kamer over het aangekondigde Irakonderzoek. Volgens PVDA-fractie-leider Hamer vervalt na de instelling van de onderzoekscommissie de coalitieafspraken dat de PVDA deze kabinetsperiode niet mag vragen om een parlementair onderzoek inzake Irak. Balkenende laat weten dat hij een dergelijk onderzoek niet zal blokkeren: 'Wat na het onderzoek komt, is aan de Kamer.' D66 dient daarop een motie in om direct met een parlementaire enquête aan te vangen, maar de andere partijen gaan akkoord met het voorstel van de premier dat de commissie eerst haar werk moet kunnen doen.

Half februari wordt de minister-president ter verantwoording geroepen over uitspraken van een topambtenaar die in 2003 betrokken was bij de besluitvorming over Irak. Volgens deze ambtenaar stond de steun van Nederland al bij voorbaat vast. Balkenende zegt dat het kabinet alle schriftelijke en mondelinge vragen over de Nederlandse politieke steun aan de oorlog in Irak voorlopig niet zal beantwoorden maar zal doorgeleiden naar de commissie-Davids. Hij 'wil de commissie niet voor de voeten lopen'.

Correctief referendum opnieuw op de agenda

Minister van BZK Ter Horst stelt voor de grondwet te wijzigen om een bindend correctief referendum mogelijk te maken. PVDA, SP, PVV, GroenLinks, CU en D66 willen dat burgers overheidsbesluiten kunnen tegenhouden of terugdraaien. Het voorstel behaalt net niet de vereiste tweederdemeerderheid. VVD, CDA en SGP zijn fel tegen het voorstel omdat het vertragen van wetgeving en besluitvorming in de hand zou werken.

Kamer blokkeert aanpassing huurtoeslag

Een Kamermeerderheid van PVDA, SP, PVV, GroenLinks en CU wil niet dat de huurtoeslag wordt veranderd. Zij vreest dat groepen mensen die speciale zorg nodig hebben, zoals gehandicapten en ouderen, worden benadeeld. Minister van WWI Van der Laan (PVDA) wil dat deze groepen in plaats van een variabel, voortaan een vast bedrag krijgen voor de vergoeding van servicekosten. Volgens de tegenstanders in de Kamer zullen door de nieuwe maatregel duizenden huishoudens erop achteruitgaan. De Kamer dringt aan op nieuwe voorstellen.

En verder...

- stelt de Kamer vragen over een tweede kapitaalinjectie door de staat in de ING-bank en is er onrust en ergernis over retentiebonussen bij ABN AMRO;
- zegt minister voor Jeugd en Gezin Rouvoet (CU) toe dat alle gesloten instellingen voor jeugdzorg moeten registreren hoe vaak en waarom zij kinderen in een isoleercel opsluiten;
- besluit de Kamer dat de gemeente Amsterdam niet nog meer geld van het Rijk krijgt voor de aanleg van de Noord-Zuidlijn; de bouw heeft wederom vertraging opgelopen en het budget is weer overschreden;
- houdt staatssecretaris van Defensie De Vries (CDA) vast aan het plan om twee testtoestellen van de Joint Strike Fighter (JSF) aan te schaffen, terwijl de Kamer voorstelt ook een vliegtuig van een concurrerende maatschappij aan te schaffen om de beste vergelijking te maken.

Maart 2009

Crisisdebat: oppositie voelt zich buitenspel gezet

Op 26 maart debatteert de Kamer over het crisisplan van het kabinet en het sociaal akkoord met de werkgevers en werknemers. Het plan behelst onder meer bezuinigingen op de zorgtoeslag, liberalisering van de zorg, investeringen in duurzame energie, verhoging van de AOW-leeftijd en invoering van de deeltijd-ww. De Kamerleden zijn woedend omdat ze zich door het kabinet buitenspel gezet voelen. GroenLinks-fractievoorzitter Halsema zegt niet mee te willen doen aan 'een schijndebat'. PVV-leider Wilders en zijn fractiegenoten verlaten zelfs de Kamer nadat CDA-fractieleider Van Geel zegt dat er voor de Kamer vrijwel geen ruimte is om veranderingen aan te brengen in het crisisplan. PVDA-fractieleider Hamer laat daarop gesteund door coalitiegenoot CU weten wel 'naar goede voorstellen te willen luisteren'. De oppositie vindt de maatregelen 'drijfzand' en 'boterzacht'. Zo is er over de belangrijkste hervorming, de verhoging van de AOW-leeftijd, nog geen overeenstemming bereikt.

Consument sneller van abonnement af

Een Kamermeerderheid van CDA, PVDA, SP en VVD wil dat consumenten sneller van jaarabonnementen van tijdschriften en boekenclubs af kunnen. Kamerlid Van Dam (PVDA) dient daartoe een initiatiefwetsvoorstel in. Het voorstel gaat ervan uit dat de opzegtermijn na een jaarcontract één maand dient te zijn en dat de klant niet alleen via een aangetekende brief maar ook per e-mail een contract moet kunnen opzeggen. Er komt een uitzondering voor sport- en muziekverenigingen.

Inreisverbod Groot-Brittannië voor Wilders

Het kabinet legt een motie naast zich neer waarin de premier en de minister van Buitenlandse Zaken Verhagen (CDA) worden opgeroepen het inreisverbod van Groot-Brittannië voor

Kamerlid Wilders (PVV) aan te kaarten bij de Europese Unie. VVD-leider Rutte dient daarop een tweede motie in waarin hij het kabinet opdraagt om de eerdere motie alsnog uit te voeren. De motie haalt geen meerderheid omdat de PVDA, met uitzondering van Kamervoorzitter Verbeet, en de CU tegenstemmen. Zij willen de kwestie niet hoog opspelen. Wilders dient vervolgens een motie van wantrouwen in tegen Balkenende en Verhagen, die alleen gesteund wordt door zijn eigen fractie. In februari weigert de Britse regering Wilders de toegang tot het land omdat zij het Kamerlid als een te groot gevaar voor de openbare orde beschouwt.

Kamer tegen visverbod

Een meerderheid van de Kamer, de drie coalitiepartijen en SP, VVD en SGP, verzet zich tegen plannen van minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Verburg (CDA) ter bescherming van paling. Verburg wil voor oktober een vangstverbod voor paling instellen. Die maand is voor vissers juist de maand waarin ze 30 procent van hun jaarvangst binnenhalen. De minister wil wel meebetalen aan het uitzetten van 157 ton schieraal, zodat die naar zee kan zwemmen om te paaien. Half juli besluit Brussel dat het visverbod in plaats van één, twee maanden zal gelden. De minister beseft dat de vissers 'een groot offer' moeten brengen, maar vindt dat het uiteindelijk in belang is van de palingvissers zelf dat het aalbestand zich kan herstellen. Verburg reserveert 700.000 euro om de vissers te compenseren.

En verder...

- steunt een Kamermeerderheid van CDA, PVDA en PVV het plan van minister van SZW Donner om werklozen die langer dan een jaar ww ontvangen vanaf 1 juli te verplichten elke baan te accepteren die wordt aangeboden;
- wordt op 10 maart het rapport Parlementaire zelfreflectie over positie, reputatie en werkwijze van het parlement gepresenteerd. In dit rapport doet de Kamer zelf aanbevelingen om haar toekomstig functioneren te verbeteren;
- besluit het kabinet, na kritiek van de Kamer over ondoorzichtigheid van de financiën, om alle kosten van het Koninklijk Huis onder te brengen in één begroting;
- wil de Kamer fraude met kinderbijslag door Marokkaanse en Turkse ouders aanpakken. CDA, VVD, PVV, SGP en Verdonk willen de uitkering naar de twee landen stopzetten maar daarvoor moeten internationale verdragen worden aangepast;
- gaat een meerderheid van de Kamer niet akkoord met het, in haar ogen onrealistische, plan van het kabinet om in 2040 500.000 nieuwe woningen in de Randstad te hebben bijgebouwd;
- verlaat PVDA-Kamerlid Tichelaar, fractievoorzitter in de periode februari 2007 - april 2008, de Kamer om per 1 mei commissaris van de Koningin in Drenthe te worden;
- deelt staatssecretaris van OCW Bijsterveldt (CDA) mee dat het verplichte aantal lessen in het voortgezet onderwijs vanaf 2011 omlaag gaat van 1040 naar 1000. De schoolvakantie in de zomer wordt teruggebracht van zeven naar zes weken, waardoor docenten vijf extra dagen krijgen die ze in overleg met hun leidinggevenden zelf kunnen indelen.

April 2009

Registratie dubbele identiteit

Tijdens een spoeddebat laat de Kamer weten van menig te zijn dat gemeenten niet langer de tweede nationaliteit van kinderen uit een gemengd huwelijk moeten registreren. Kinderen met een deels Marokkaanse of Turkse achtergrond blijken in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) te worden geregistreerd zonder dat de ouders daarvoor kiezen. Na de kritiek van de Kamer zegt de staatssecretaris van BZK Bijleveld (CDA) toe te zullen onderzoeken of automatische registratie kan worden vermeden.

Uitstel benoeming legerimam

Tijdens een spoeddebat verzetten VVD en PVV zich tegen de benoeming van een van de twee beoogde legerimams. Een groot deel van de Kamer is tegen de aanstelling van de geestelijk leider omdat hij zich keerde tegen de 'terreur'-missie in Uruzgan en premier Balkenende 'christen en hypocriet' noemde. Staatssecretaris van Defensie De Vries besluit de imam nog niet te beëdiggen en het gesprek met hem aan te gaa, alsook met het Contactorgaan Moslims en Overheid, dat de imam had voorgedragen. Nadat de imam afstand heeft genomen van de gewraakte uitspraken, stelt De Vries hem aan. De VVD dient op 21 april een motie in met het verzoek om de beëdiging ongedaan te maken. De Vries' eigen partij, het CDA, alsmede de PVV, Verdonk en de SGP steunen de motie, die net geen meerderheid krijgt: 69 stemmen voor, 70 stemmen tegen.

Problemen met woningbouwcorporaties

Een meerderheid van CDA, PVDA, SP en VVD gaat akkoord met een motie waarin de partijen de raad van commissarissen van Woonbron oproepen op te stappen. De Tweede Kamer kan er niet mee leven dat de corporatie een miljoenenverlies heeft geleden op de verbouwing van het cruiseschip ss Rotterdam en dat hieraan geen consequenties zijn verbonden. Minister van WvI Van der Laan geeft, met frisse tegenzin, gehoor aan de motie.

Ook uit de Kamer komt felle kritiek over de buitenproportionele ontslagvergoeding van de scheidend voorzitter van koepelorganisatie Aedes. Aan die vergoeding is juridisch gezien niets meer te doen, maar het salaris van de nieuwe Aedes-voorzitter, die volgens de Kamer en Van der Laan te veel verdient, wordt wel aangepast. De minister kondigt maatregelen aan om beter toezicht te kunnen houden op koepelorganisaties.

En verder...

- voert staatssecretaris van BZK Bijleveld een wetwijziging door waardoor kandidaten niet langer via voorkeurstemmen door Provinciale Statenleden een Eerste Kamerzetel kunnen bemachtigen; lijstverbindingen moeten al voor de Statenverkiezingen worden gesloten;
- laat de Kamer een onafhankelijk onderzoek, in plaats van een parlementair onderzoek, uitvoeren naar het jeugdbeleid van minister voor Jeugd en Gezin Rouvoet;

- kondigt de Kamer twee parlementaire onderzoeken naar de kredietcrisis aan. Het eerste is om te achterhalen waardoor de crisis is ontstaan en het tweede of zij te voorkomen geweest zou zijn en hoe de financiële toezichhouders hebben gefunctioneerd;
- wordt de aanschaf van JSF-toestellen wederom uitgesteld na een negen uur durend debat in de Kamer op 23 april. De testfase van de JSF kan weliswaar doorgaan, maar de PVDA, die tegen de aanschaf van de JSF is, dwingt af dat over de daadwerkelijke aanschaf pas in 2012 een beslissing wordt genomen;
- stemt de Kamer in met de verplichte landelijke invoering van het competentiegericht onderwijs in het MBO per augustus 2010;
- besluit de SP na een lange periode van weigering deel te nemen aan de Kamercommissie voor Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, beter bekend als de 'Commissie stiekem'.

Mei 2009

Spoeddebat over rookverbod

Half mei wordt een spoeddebat gehouden naar aanleiding van een uitspraak van het gerechtshof in Den Bosch. De rechter oordeelt dat een deugdelijke wettelijke grondslag voor het rookverbod in cafés zonder personeel ontbreekt. De PVDA-fractie spreekt van een 'blamage' voor minister van VWS Klink omdat een bezwarencommissie van zijn eigen ministerie al eerder adviseerde de regelgeving aan te passen. De PVV, tegenstander van het rookverbod, pleit voor een totale afschaffing van het verbod. De VVD dient een drietal moties in om de horeca zonder personeel en kleine kroegen uit te zonderen van het rookverbod op grond van de omstandigheid dat zij geen rookvrije ruimtes kunnen inrichten. Een Kamermeerderheid vindt echter dat uitzonderingen tot oneerlijke concurrentie kunnen leiden en stemt daarom tegen de moties. De minister en de coalitiepartijen willen het rookverbod in de horeca niet versoepelen maar zonodig wel de regels aanpassen. Klink belooft zo snel mogelijk duidelijkheid te scheppen.

Bezoek dalai lama

Premier Balkenende moet aan de Kamer uitleggen waarom hij afziet van een ontmoeting met de dalai lama, die in juni Nederland zal bezoeken. De Kamer riep al in april in een motie – opgesteld door GroenLinks en de PVDA – Balkenende op tot een ontmoeting met de geestelijk leider van Tibet. De premier wil geen ontmoeting omdat dat niet goed zou zijn voor de betrekkingen met China. Uiteindelijk gaat de Kamer akkoord met deze uitleg; minister van Buitenlandse Zaken Verhagen zal wel een onderhoud met de dalai lama hebben.

En verder...

- gaat de Kamer niet akkoord met de voorgestelde bezuiniging bij de politie waardoor er minder agenten op straat zouden komen;
- stemt de Kamer, met uitzondering van SP, PVV en Verdonk, in met de gemeentelijke herindeling van Noord-Limburg;

- laat minister van vrom Cramer weten dat de sloopregeling voor oude auto's ingaat op 1 juni. Autobezitters krijgen een premie van de overheid wanneer ze hun oude auto inwisselen voor een schoner en duurzamer exemplaar;
- scherpt minister Cramer met de modernisering van de Subsidieregeling Maatschappelijke Organisaties en Milieu (smom) de beoordelingscriteria voor het verkrijgen van subsidie voor milieugroeperingen aan. De organisaties kunnen alleen op projectbasis subsidie aanvragen en kosten voor juridische procedures tegen de staat worden niet langer gesubsidieerd. Tegen dit laatste bestond allang kritiek in de Kamer.

Juni 2009

Brand Catshuis

Naar aanleiding van het rijksrechercherapport over de brand in het Catshuis in 2004, waarbij een schilder omkwam, worden nieuwe feiten openbaar. Uit stukken blijkt dat ambtenaren van de ministeries van Algemene Zaken en vrom in 2005 hebben verzuimd een TNO-rapport met gevoelige informatie door te sturen naar het Openbaar Ministerie. De premier zegt niet op de hoogte te zijn geweest van het bewuste rapport. De Kamer klaagt dat zij geen debat mag voeren over de inhoud van het geheime rapport waarvan zij wel kennis heeft kunnen nemen. Minister van Justitie Hirsch Ballin vindt dat hij de Kamer al voldoende is tegemoetgekomen door het rapport vertrouwelijk te verstrekken. Volledige openbaarheid ervan kan volgens de minister schadelijk zijn voor de betrokkenen. De coalitiepartijen en de vvd kunnen zich in deze uitleg vinden.

Eind juni biedt de minister-president zijn excuses aan voor de gang van zaken. Balkenende kwalificeert de handelwijze van zijn ambtenaren als 'onzorgvuldig, onjuist en onvolledig'. sp, vvd en d66 voelen wel voor een parlementaire enquête, maar als de pvda genoeg neemt met de uitleg van de premier, is daarvoor geen Kamermeerderheid meer.

Tarieven kilometerheffing openbaar

De Tweede Kamer valt minister van Verkeer en Waterstaat Eurlings (cda) in juni hard aan over de kilometerheffing. Zelfs zijn eigen partij keert zich tegen hem. De Kamer eist voor de zomer duidelijkheid over de tarieven die automobilisten moeten gaan betalen per gereden kilometer. Eurlings wil echter eerst het advies van de Raad van State afwachten dat pas na de zomer komt. Daarna wil de minister het voorstel naar de Kamer sturen. In april werd al duidelijk dat de heffing niet vanaf december 2011 kan ingaan, maar dat een beslissing hierover pas in de erop volgende kabinetsperiode, omstreeks 2014, zal worden genomen.

Elektronische detentie onder vuur

cda, vvd en pvv vinden dat er een einde moet komen aan elektronische detentie van mensen die tot celstraf zijn veroordeeld. De noodmaatregel van het elektronische huisarrest stamt uit 2003 en werd ingevoerd vanwege het cellentekort voor veroordeelden met maximaal drie maanden celstraf. Staatssecretaris van Justitie Albayrak wil de maatregel juist wettelijk vastleggen omdat thuisdetentie de resocialisatie bevordert en de kans op recidive verkleint. vvd-

Kamerlid Teeven vindt het 'te triest voor woorden dat veroordeelden thuis met een biertje voor de buis' hun straf uitzitten. Maar volgens Albayrak gelden dezelfde voorwaarden als in een cel: geen alcohol of drugs. Justitie controleert dit door huisbezoeken en blaas- en urinetesten.

En verder...

- kondigt minister van OCW Plasterk (PVDA), in navolging van een advies van de Raad van State, aan dat de vijftig 'vensters' van de historische canon van Nederland niet verplicht zijn voor middelbare scholen. De Kamer had eerder veel kritiek geuit op deze canon;
- laat de Kamer zich kritisch uit over zorgverzekeraars die willen fuseren met ziekenhuizen. Dat zou de keuzevrijheid van patiënten beperken. Minister van vws Klink vindt een verbod op dergelijke fusies onnodig en onmogelijk;
- stelt minister Plasterk dat de Kamer mag beslissen over de uiteindelijke locatie van het nog te bouwen Nationaal Historisch Museum;
- eist een Kamermeerderheid van CDA, PVDA, SP en VVD dat minister van Financiën Bos, ondanks diens ongenoegen daarover, eerst toestemming moet vragen van de Kamer wanneer hij genationaliseerde banken of delen daarvan wil verkopen;
- reageert de Kamer terughoudend op het advies van de commissie-Veerman dat het Rijk extra geld op tafel moet leggen voor de Noord-Zuidlijn in Amsterdam. Het CDA weigert bij voorbaat medewerking, de PVDA wil eerst wachten op onderbouwing van het verzoek;
- besluit het kabinet, na aandringen van de Kamer, woningcorporaties strenger te controleren. Er komen maximumsalarissen voor bestuurders, en corporaties mogen niet meer onbeperkt investeren in commerciële projecten;
- blijkt een Kamerdelegatie die een werkbezoek wil brengen aan China niet langer welkom te zijn, waarschijnlijk omdat de dalai lama eerder deze maand een bezoek aan Nederland heeft gebracht;
- is minister van Defensie Van Middelkoop, in tegenstelling tot de Kamer, tegen het stationeren van gewapende Nederlandse militairen op Nederlandse koopvaardij schepen voor de kust van Somalië om deze te beschermen tegen aanvallen van piraten. Volgens de minister kan het geweld hierdoor juist escaleren. Daarnaast ziet hij ook juridische problemen.

Juli 2009

Subsidie voor politieke bewegingen en versobering wachtgeldregeling politici

Minister van BZK Ter Horst vindt dat politieke bewegingen zonder leden, zoals de PVV en TON, ook overheidssubsidie moeten kunnen krijgen. De huidige regeling schrijft voor dat politieke partijen pas subsidie krijgen wanneer zij duizend betalende leden hebben. Onduidelijk is onder welke voorwaarden de minister de nieuwe subsidie wil verstrekken. Verder stemt het kabinet in met het wetsvoorstel van Ter Horst een sollicitatieplicht tot het 65ste levensjaar in te voeren voor werkloze bewindspersonen, Kamerleden, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders. De minister versobert ook de wachtgeldregeling van zes naar maximaal vier jaar. Daarnaast worden alle politieke nevenfuncties en eventuele inkomsten uit bijbanen van deze politieke ambtsdragers bekendgemaakt. Inkomsten boven een bepaald bedrag moeten worden teruggestort in de overheidskas.

Kamer tegen invriezen eicellen

De coalitiepartijen vinden dat het Academisch Medisch Centrum Amsterdam geen eicellen mag invriezen van alleenstaande vrouwen die op latere leeftijd kinderen willen. CDA en CU gaan nog een stap verder en eisen een wettelijk verbod op invriezing van eicellen. De PVDA vindt dat er eerst onderzoek gedaan moet worden naar de gezondheidsrisico's voor moeder en kind. D66 is de enige partij die positief is over het initiatief van het ziekenhuis.

En verder...

- vindt de Kamer dat prins Willem-Alexander zijn commissariaat bij De Nederlandsche Bank (DNB) moet opgeven omdat hij door de kredietcrisis en het parlementaire onderzoek ernaar in een kwetsbare positie is terechtgekomen. Het kabinet besluit half juli dat de prins kan aanblijven omdat zijn zittingsperiode bij de bank in juli 2010 afloopt;
- verhoogt minister van szw Donner de subsidie voor deeltijd-ww, maar vrezen PVDA en SP dat het gereserveerde geld snel op zal zijn;
- zorgt een Kamermeerderheid van CDA, VVD, PVV, CU, SGP en Verdonk er via een amendement op de Mediawet voor dat het NPS-budget voortaan gekoppeld wordt aan dat van een gemiddelde publieke omroep;
- stemt een kleine meerderheid van de Kamer van PVDA, SP, PVV, GroenLinks, D66 en PVDD in met het verbod op het fokken van pelsdieren vanaf 2018. Zo zal er een einde komen aan het houden van nertsen ten behoeve van de bontproductie. De overige partijen zien grote bezwaren tegen het besluit omdat het een 'gezonde bedrijfstak' betreft en de bedrijven tot 2018 wel nog investeringen moeten doen om het welzijn van de dieren te vergroten;
- keren oppositiepartijen SP, VVD en PVV zich met steun van het CDA tegen de plannen van staatssecretaris van Justitie Albayrak om de komende jaren acht gevangenen te sluiten;
- steunt een Kamermeerderheid het nieuwe beloningssysteem van minister van OCW Plasterk waarbij de salarissen van presentatoren en dj's bij de publieke omroep maximaal de Balkenendenorm van 181.000 euro mogen bedragen. Een uitzondering wordt gemaakt voor uitzonderlijk talent, maar dat mogen maximaal vijf tv-presentatoren en drie dj's zijn;
- steunt de Kamer minister van Buitenlandse Zaken Verhagen in zijn verzet tegen het EU-lidmaatschap voor IJsland wanneer dit land zijn betalingsverplichtingen aan gedupeerde Nederlandse spaarders niet nakomt.

Augustus 2009

Dreigend conflict met België over Westerschelde

De Vlaamse deelregering roept de Nederlandse ambassadeur op het matje omdat het erop lijkt dat Nederland de afspraak om voor het eind van het jaar de Westerschelde uit te baggeren niet nakomt. De Belgen vrezen economische schade als de vaargeul niet verder wordt uitgediept om de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen te verbeteren. In 2005 zijn de landen overeengekomen dat Nederland de zeearm zal uitdiepen.

Nederland is nog niet begonnen met het uitbaggeren omdat er eerst wordt gezocht naar mogelijkheden om eventuele te ontstane natuurschade te compenseren. De Commissie Natuurherstel Westerschelde onder leiding van vvd-prominent Nijpels bevestigde in april het voornemen om als natuurherstellende maatregel de Hertogin Hedwigepolder in Zeeuws-Vlaanderen te ontpolderen. Dit voorstel stuit echter op weerstand bij het kabinet en de meerderheid van de Tweede Kamer, en wordt daarom geschrapt. Diverse milieuorganisaties vechten vervolgens de baggervergunning met succes bij de Raad van State aan. De verhouding tussen de buurlanden wordt op de proef gesteld. Minister van Buitenlandse Zaken Verhagen probeert de ruzie te sussen en zegt toe dat Nederland het baggeren zonder vertraging zal uitvoeren. Later nuanceert minister-president Balkenende deze belofte door te zeggen dat het om een 'ambitie' gaat. Het kabinet zal nog met voorstellen komen.

Discussie over schadeloosstelling Kamerleden en de salariëring van bestuurders in de (semi)-publieke sector

Kamerlid Van Raak (sp) stuurt in juli een wetsvoorstel naar de Raad van State met de mededeling dat de bestaande regeling voor schadeloosstelling van Kamerleden 'je reinste zelfverrijking' is. Van Raak wil een eind maken aan de speciale voorzieningen voor politieke ambtsdragers. Ministers, staatssecretarissen, Tweede Kamerleden en lokale bestuurders zouden bij werkloosheid, ziekte en arbeidsongeschiktheid voortaan 'gewoon' onder de WW, de Ziektewet en de WIA (voorheen WAO) moeten vallen.

PVDA-partijvoorzitter Ploumen meldt op haar weblog dat binnen de PVDA wordt gewerkt aan een erecode. Het is de bedoeling dat PVDA-leden die in de (semi)publieke sector meer verdienen dan de Balkenendenorm, niet meer in aanmerking komen voor belangrijke functies, zoals die van minister of burgemeester.

En verder...

- vraagt Kamerlid Van der Ham opheldering van minister voor Jeugd en Gezin Rouvoet over diens aanwezigheid op een congres dat georganiseerd werd door rechtsreligieuze pro-family-organisaties die negatief staan tegenover, onder meer, het homohuwelijk, abortus en de anticonceptiepil.

Noten

- 1 Dit overzicht is gebaseerd op de berichtgeving in *NRC Handelsblad*, *Parlementaire Nieuwsbrief* en de *Handelingen der Staten-Generaal*. Een overzicht van de partijpolitieke gebeurtenissen wordt jaarlijks gepubliceerd in het *Jaarboek Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen*.